

IHOTTUMANÄYTTEEN HISTOLOGINEN TUTKIMUS

Sk-PADihot, 4184

- Tiedustelut:** Tekniset ohjeet: Patologian laboratorio, näytteiden vastaanotto puh. 044-7113482
- Yhteyshenkilöt:** Patologian erikoislääkäri Jaana Rummukainen (puh. 044-7113974, jaana.rummukainen@kuh.fi) ja klinikaylilääkäri Vesa Kärjä (puh. 044-7113471, vesa.karja@kuh.fi)
- Indikaatio:** Ihosairauksien (epäselvät ihottumat, rakkulataudit, sidekudostaudit, vaskuliitti, pannikuliitti) histologinen diagnostiikka ihokasvaimia lukuun ottamatta.

Lähete: Sähköinen lähete (Weblab/ Multilab, OHJE-2013-02859)

Lähetetiedoista tulee ilmetä näytteenottoindikaatio ja dermatologinen kysymyksenasettelu keskeisine kliinisine tietoineen ja diagnoosiehdotuksineen, jotka saattaisivat vaikuttaa patologin tulkintaan. Näytteenottokohta on ilmoitettava mahdollisimman tarkasti. Eri kohdista otetut näytteet on eriteltävä selvästi myös lähetetietoihin. Lähetetietojen tulee täsmätä lähetettävien näytepurkkien tietoihin. Esitietoihin tulee merkitä myös tieto näytteen mahdollisesta tartuntavaarallisuudesta (esim. hepatiitti, HIV, tuberkuloosi, prionitauti).

HUOMIOITAVAA!

Mikäli näytepalassa on merkkilanka tai se on > 3 cm läpimittainen, **Ts-PAD-4, 4194**

- Näyteastia:** Formaliinia sisältävä tiiviskantinen näyteastia (Tarra: Kudosnäyte, 10% formalini). Formaliinin tilavuuden on oltava kymmenkertainen näytepalaan verrattuna. Näyteastioita voi noutaa patologian laboratorion näytteiden vastaanotosta.
- Näyte:** Laajoissa ihottumissa pitkä ja kapea suikalemainen näyte on usein hyödyllisempi kuin stanssinäyte. Tiettyjä tautitiloja epäiltäessä on hyvä ottaa mukaan myös ihonalaisrasvaa. Poistettu kudos on asetettava fiksatiiviin mahdollisimman nopeasti. Eri alueilta otetut näytteet on laitettava omiin purkkeihinsa. Näytteiden puristamista ja ruhjomista on vältettävä. Näyteastian on merkittävä potilaan henkilötiedot ja niiden on täsmättävä läheteeseen.
- Näytteen säilytys ja kuljetus:** Formaliinifiksoidut näytteet säilytetään ja toimitetaan patologian laboratorion näytteiden vastaanottoon huoneenlämpötilassa.

Menetelmä: Patologi ja/tai erikoiskoulutuksen saanut laboratorionhoitaja tutkii näytteen makroskooppisesti ja valmistelee näytteen kudosprosessoriin. Näytteestä valmistetaan parafiinileikkeet. Kudosleikkeiden värjäysvalikoimaan kuuluu perusvärjäys (hematoksyliini-eosiini) ja erikoisvärjäyksiä sekä patologin harkinnan mukaan ja tapauskohtaisesti erikoistutkimuksia (immunohistokemia, genetiikka). Värjätyt leikkeet tutkitaan mikroskoopilla. Menetelmä on akkreditoitu (FINAS, SFS-EN ISO 15189:2013).

Tulkinta: Patologian erikoislääkäri tai vastuuhenkilön valtuuttama erikoistuva lääkäri antaa mikroskooppitutkimuksen perusteella lausunnon, johon kuuluu patologisanatominen diagnoosi (PAD) tekstiosana ja mahdollisesti taulukkoina. Tulkinassa pyritään suhteuttamaan läheteessä annettu kliininen kuva histopatologisiin löydöksiin. Myös läheteessä esitettyihin spesifeihin kysymyksenasetteluihin vastataan. Osa tutkimuksen lausunnoista voidaan tehdä alihankintalaboratoriossa.

- Virhelähteet:** Luotettavan tulkin edellytyksenä on hyvä lähete ja edustava, oikealla tavalla käsitelty ja lähetetty näyte. Tyypilliset virhelähteet liittyvät näytteen riittämättömään kokoon, liian pinnalliseen näytteeseen tai epäedustavuuteen. Jos pinnan epidermis irtoaa, näytteen tulkittavuus heikentyy huomattavasti. Joitain tauteja ei voi diagnosoida ilman ihonalaiskudosta.
- Tekotiheys:** ma-pe
- Tulos valmiina:** 7 arkipäivän kuluessa näytteen saapumisesta (80%). Tuloksen valmistumiseen vaikuttaa myös erikoistutkimuksien käytön tarve.
- Laatija, pvä:** Jaana Rummukainen, Satu Remes, 21.8.2020
- Hyväksyjä, pvä:** Vesa Kärjä, 24.8.2020
- Päivitetty, pvä:** Vesa Kärjä, Satu Remes, 21.7.2022

Akkreditoituun pätevyysalueeseen sisältyvä toiminta on nähtävissä verkkosivuilta:
www.finas.fi - Akkreditoidut toimijat - T343.